

בדרו אמונה

במשנת מרן רשכבה"ג הדרך אמונה זללה"ה

פנינים מספר ההספדים 'אריד בשיחי' על רבינו זללה"ה, שנערך בעריכה מיוחדת.

עובדות והנהגות שסיפרו המספידים ממה שראו בעיניהם במחיצת רבינו, מעט מועיר מתוך כמאה וחמישים ההספדים.

וא"כ זה ברכה לכולם, זו היתה ההסתכלות שלו. ועל מה היה מתפלל אתם יודעים? כשנסעתי לקברות הצדיקים שאלו אותו מה להתפלל עליו, אמר, **שיתנו לי ללמוד, זהו! אין משהו אחר בעולם!**

ייסוד החסידות ושורש העבודה התמימה שיתברר ויתאמת אצל האדם מה חובתו בעולמו, זה היה העולם שלו, לא היה לו עולם אחר.

...

לראות יראת שמים / מתוך הספדו של הגה"צ רבי ראובן הכסטר שליט"א.

זכיתי פעם לשאול את רבי חיים, איך בודקים יראת שמים אצל האדם? ענה רבי חיים, 'מסתכלים על העיניים, על הפנים, מדברים איתו שתי מילים ורואים הכל'.

כשספרתי את הדברים לראש הישיבה הגאון רבי אריה פינקל זצ"ל, אמר רבי אריה זה פסוק מפורש, 'בעבור תהיה יראתו על פניכם', כתוב כאן שיראת שמים נמצאת על הפנים. הוסיף רבי אריה ואמר 'מי שיש לו יראת שמים יכול לראות יראת שמים'.

...

כח בקיאותו עם עומק העיון / מתוך הספדו של הגאון רבי אלחנן בלך שליט"א.

למרות שכבר ידוע ומפורסם בכל העולם, כח בקיאותו המבהילה בכל חלקי התורה, רצוני להוסיף דבר מה.

בספר 'תולדות אדם' על הגאון הנורא ר' זלמן מוואלוז'ין מסופר על גאונו, כי 'חכם אחד מארצות המזרח הגיע אליו ושאלו לאמר: הנה רבנו הרמב"ם שם מגמתו להעלים בחבורו שמות התנאים והאמוראים, כאשר כתב באגרתו להדיין ר' פנחס, והנה הוגד לי לאמור כי נמצא בחיבורו של רבנו שם חכם אחד. ביקש מרבי זלמן שיראה לו את מקומו?.'

ענה הגאון הצדיק: הלא הוא כתוב בספר אהבה [תפילין ג יא] 'הלל הזקן היה אומר אלו התפילין משל אבי אמאי'. שוב הוסיף שישנה פעם נוספת בהלכות טוען

נטורי קרתא / מתוך הספדו של הגאון הצדיק רבי שמעון גלאי שליט"א

בפתיחה למדרש איכה ב', מספרים חז"ל על אחד התנאים שבא לעיר וביקש שיביאו לו את נטורי קרתא, והביאו לו את השומרים, את המאבטחים עם הרובים... אמר, אלן נטורי קרתא? אלן חרובי קרתא! אמרו להון ומאן אינון נטורי קרתא.

א"ל אלו סופרים ומשנים שהם הוגים ומשנים ומשמרין את התורה ביום ובלילה, הלומדי תורה הם השומרים. ואני שואל, אני מבין שהם לא נטורי קרתא, אבל למה הם חרובי קרתא.

אני אסביר, יש חלק מאתנו שעוד זוכרים את מלחמת יום כיפור, היה אז פחד נורא מה יהיה, אמר מו"ח זצ"ל, אני חייב לראות מה עושה מרן הגר"ח. הוא הלך לכולל חזו"א, וכמובן ר' חיים היה שקוע בגמרא, אמר לו מו"ח, הרב יודע שסאדאת רוצה להשמיד אותנו? ר' חיים מסתכל עליו ואומר לו, מי זה סאדאת?.

מו"ח הבין ואמר, אם יש עוד יהודי שלא יודע מיהו סאדאת, הוא הנטורי קרתא! ואחרת חלילה להיפך! אם ה' לא ישמר עיר שוא שקד שומרי [תהלים קכז א], ברגע שמאמינים בזה, אז בודאי השומרים לא רק שהם לא נטורי קרתא אלא הם חרובי קרתא, זה הסתכלות אחרת על החיים!

הוא לא היה שייך לדורינו, אולי לדור שלפני מאתיים או שלוש מאות שנה, אם הייתי חי אז אולי הייתי יודע להבין מה היה פה.

כשהיה משבר כלכלי נורא, ניגש אחד לר' חיים ושאל אותו, למי זה בעיה, לעשירים או לעניים, הוא חשב כנראה שר' חיים כלכלן... מה ענה לו רבי חיים, אתה לא מבין, זה ברכה לכולם.

למה? כי כתוב בספרים שהקללה של הנחש עפר תאכל כל ימי חייו היא בכך שע"י שמוזנותו מצויים לו הרי הוא רחוק מהקב"ה שאינו צריך תפילה, וא"כ המשבר הכלכלי הרי יגרום שידעו שצריך להתפלל!

צוחק מי שצוחק באחרונה

בצעירותו היו שאמרו שהוא 'מופשט', אמנם הוא היה הפתוח ביותר בתורה והם היו מצומצמים בתורה, והרואה במשקפי האמת יראה מי המצומצם ומי הוא בעל הידיעות הנרחבות, היכן שצריכים לדעת והיכן שקונים בהם קנין נצח.

הנה הרי גם המבקרים אינם יודעים מהמתרחש במקומות הרחוקים, כמו הפוליטיקה של אוסטרליה וכדו', אך אינם חשים חסרון בכך כיון שאין זה שייך להם, והידיעות הללו הם כעולם אחר בעבורם, וכי הם בקיאים רק בהוויות העולם בו הם חיים. ורבי חיים לא חי בעולם שהם חיו אלא בעולמות העליונים של עבודת ה', וכל עניני העולם הזה, גם אלה שבקרבנו, היו בעיניו כענייניה של ממלכת אוסטרליה וברזיל, ולכן לא שם לבו ודעתו עליהם כלל, אלא עמל להיות רחב אופקים בעולמות שלו - עולמות של תורה וקדושה.

וסיפר לי חכ"א שרצה למסור שעורים בתורת הנסתר והיו שלעגו לו, והתייעץ עם מרן הגר"ח. אמר לו הגר"ח גם אני בנערותי לגלגו עלי אבל צוחק מי שצוחק באחרונה.

ויש להמליץ ע"ז את המקרא 'ותשחק - ליום אחרון'. ומזה ילמד כל אדם שירא לשנות מצבו, כגון אם הוא אינו מתמיד, או אינו רציני בלימוד, וכשרוצה להשתנות חושש ממה שיאמרו עליו הגם פלוני בצדיקים וכדו', אמנם יזכור כל אחד כלל זה - צוחק מי שצוחק באחרונה.

בחלק מהתקופה בה למדנו יחד עם מרן שר התורה התקיים השיעור בשעה עשר בערב, ולפעמים היה קשה לי להשתתף בשיעור מחמת הצורך להשתתף בחתונות המתקיימות משעה זו, [לערב אחד ביקשתי ממנו לבטל את השיעור בערב זה, ולמחרת נלמד כפליים. השיב לי, וכי גם ארוחת בוקר מוכן אתה לבטל היום ולאכול מחר פי שתיים?].

פעם אחת נעדרתי מהשיעור מחמת השתתפותי בחתונה בירושלים. למחרת למדנו במשנה בדמאי [ו, ד], 'רבי ישמעאל אומר הקרתני שקיבל שדה מירושלמי, מעשר שני של ירושלמי, וחכמים אומרים יכול הוא הקרתני לעלות ולאכלו בירושלים'. ואמר לי לכאורה צ"ע מה סברת רבי ישמעאל, והרי כאשר יסע לחתונה בירושלים יכול לאכול את הפירות, אלא על כרחך שאין נוסעים לחתונה בירושלים.

אחר זמן עברנו ללמוד אחר תפלת וותיקין, ואירע פעם שלא השכמתי לתפילת וותיקין והפסדתי את השיעור. למחרת כאשר נכנסתי לחדר הלימוד אמר בקול רם את המשנה במסכת מדות [פ"א מ"ב] 'בן לוי לוקה ובגדיו נשרפין שישן על משמרתו'.

...

על כל שאלה תקבלו לירה

למדנו בתחילה מסכת ברכות וסדר זרעים, ביקש שנכין את הנלמד לפני השעור, וכך היינו בעניינים, ובשעת השעור שאלנו שאלות על הנלמד. אך כאשר סיימנו סדר זרעים אמר שבתקופת החזרה שערכנו [שאחריה ערך לנו מבחן בכתב על הנלמד] נבוא אליו ונלמד ירושלמי זרעים. אולם את הירושלמי לא היה שייך להכין [מאחר וישנם גירסאות רבות ופירושים שונים ולא ידענו באיזה דרך יבאר],

ונטען [ח י] שכתב 'ראיה לדברנו, שהרי רבא הוציא זוג שעושיין בו הסרבל וכו'.

הגיע מרן שר התורה בספרו 'קרית מלך' על הרמב"ם [עמ' רפז] וכתב ע"ז: 'והוא פלא, שנמצא הרבה פעמים, ומרן מעתיק כ"ב מקומות שמזכיר רבנו הרמב"ם שמות תנאים ואמוראים.

שמעו עוד. הגר"י ויטן שליט"א פירסם מעשה נפלא על רבי חיים, שבא אליו אדם אחד ושאלתו בפיו כי בני משפחתו לוחצים עליו לקרוא שם בנו הנולד לו 'צבי' על שם אחד מדודיו, אך דא עקא שהיה אותו צבי אדם שאינו הגון ולא רצה לקרוא בנו ע"ש אדם זה. אמר לו הגר"ח שיקרא לו צבי ויחשוב בדעתו שקורא ע"ש רבנו צבי מבעלי התוספות.

אחר ששמעו מקרביו שקרא לבנו צבי באו ושאלוהו איך הנך קורא לבנך ע"ש מי שאינו הגון. אמר להם לא על שמו נקרא אלא ע"ש ר' צבי בעל התוס'. המה שמעו כן תמהו היכן נזכר ר' צבי בעל התוס', שלחו ושאלו לבקיאים, ונמנו וגמרו שאין ולא אחד מבעלי התוס' שנקרא צבי, וכנראה שגגה יצאה מלפני השליט.

פנה אותו אדם לרבי חיים ושאלו לאמור היכן נמצא כתוב שמו של ר' צבי בעל התוס'. אמר לו הגר"ח הבא נא מסכת ביצה, ופתח בדברי הגהות אשר"י סוף פ"ד, ושם איתא 'ועוד אומר ה"ר צבי דיש לדחות וכו'', ובסוף כתוב 'העתק מן התוס'. הרי מצאנו ר' צבי בעל התוס'.

ואפשר לקרוא על שר התורה הגר"ח 'ברוך שבחר בהם ובמשנתם', כי לא רק בתורתו בחר ד' אלא גם בו עצמו. והוא עצמו הפך לגוף תורה.

ופעם אחת נשלחתי ע"י חכ"א לשאלו, האם למ"ד שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה, מטהרת השחיטה מידי נבלה. ומיד כששמע השאלה התחיל לומר בקול גדול: 'אמר רבי אבא לא לכל אמר ר"ש שחיטה שאינה ראויה לא שמה שחיטה, מודה ר"ש שמטהרת מידי נבלה', [חולין פה:] והיה נשמע שבזיון גדול הוא שלא לדעת גמ' מפורשת.

...

בקיאות ועיון צמודים יחד

ציוני המקורות להלכות ולגמרות שכתב מרן בהרבה מספריו, אינם רק 'מראה מקום' בעלמא לדברים מפורשים, אלא על ידי זה גילה מרן את עומק הדברים! וכן גילה דברים נסתרים שרק על ידי בקיאות ועיון צמודים יחד, הביא לציונים הללו.

לדוגמא אספר מה שזכורני, באחד ממבחניו אשר היה עורך לנו בכתב ידו בסיימנו ללמוד מסכת, שאל להביא ראיה ממסכת פאה אם נוהגת מצות פאה בעבר הירדן. דבר זה אינו מפורש כלל מסכת פאה.

ומקורו לחיוב פאה בעבר הירדן היה ממה שאמרו בפאה [ד, ה] 'של בית נמר היו מלקטין על החבל ונותנין פאה מכל אומן ואומן', וכתב הרע"ב, של בית נמר, שם מקום, כדכתיב [במדבר לב] 'את בית נמרה', ובית נמרה היה מקום שכבשו בני גד ובני ראובן בעבר הירדן. [ועי' רמב"ם פ"א ממתני' הי"ד גבי חו"ל וע"ש בדרך אמונה סקפ"ד].

ומאחר והלמוד נעשה בהספק מהיר [ב' דפים בעשרים דקות] חדלנו מלשאול. הוא תמה ע"י ואמר, מעתה אשלם לכם על כל שאלה לירה, הדבר היה בזמן שכבר הוחלף המטבע והלירה לא היתה יוצאת בהוצאה. אך בא לעודד אותנו ע"י כך להתאמץ להבין ולהקשות. וכמה חכמה יש בזה, שהגם שמצד אחד דרבן אותנו להקשיב ולהשתתף ולשאול, מ"מ המחשבה לא תהא תפוסה בכסף כיון שהיה זה פחות משו"פ. ופ"א אמר בצחות, שאם נשאל שאלות רבות נוכל לקנות מזה את הדירה עבורנו.

...

הסגולה לדעת את כל התורה / מתוך הספדו של חתדב"ן הגאון רבי זליג ברוורמן שליט"א

לפני החתונה שלי דובר על מגורים בדירה השוכנת בבניין בו גר הגאון רבי שלמה ברמן זצ"ל גיסו של ר' חיים. ר' חיים אמר שהוא לא יודע היכן נמצא הבית. שאל אותו אבי, איך אתה לא יודע היכן זה, הרי גיסך גר שם, ור' חיים שתק.

המשיך אבי ואמר, הרי כתוב בגמרא [ברכות נח:]: ששמואל אמר 'נהירין לי שבילי דשמיא כשבילי דנהרדעא', הרי ששמואל הכיר את נהרדעא! השיב ר' חיים, כן, אבל שמואל היה רופא והיה עליו לדעת כיצד מגיעים אל החולים, אני אינני רופא ולא צריך לדעת, הוא לא יודע היכן גיסו גר, אבל הוא יודע ברכות! ברכות היא המילה הראשונה שהוא דיבר, ואח"כ במשך תשעים שנה הוא לא דיבר שיחת חולין! הוא לא היה 'נערוויסט', הוא היה שמח, מתבדח, הכל עם הגמרא, ונכון, הוא לא ידע איפה גיסו שלו גר.

פעם קראו לו בענייני ציבור, מישהו רץ לקרוא לר' חיים אל הטלפון, ור' חיים אמר שהוא לא יודע לדבר בטלפון. ספרו זאת למרן הרב אלישיב, והוא אמר שהוא מצווה עליו לטפל בענין הנ"ל. אבל ר' חיים אמר שהוא באמת לא יודע, ובמשך תקופה הרב אלישיב חשב שזו היתה התחמקות של השליח שאינו מוכן לקרוא לר' חיים לטלפון.

מאיפה מגיעה כזו ידיעת התורה עצומה, בשלמות, בחטיבה אחת? איך בן אדם זוכה לדעת את כל התורה?

דבר ראשון לפני שנדבר על העניין הסגולי, נדבר על הדבר הפשוט. לכל אדם יש במח שלו מיליארד עניינים, תמונות, חפצים, מאורעות, אבל היה בני"א יחיד בעולם, שלא נראה לי שהיה מישהו מהארץ או מחו"ל שלא ביקר אצלו, והוא לא זכר אף אחד, ולא שלא זכר מישהו שהיה אצלו לפני הרבה שנים, אלא לפני חמש דקות.

לפעמים אדם שהתייעץ איתו יצא וחזר אחרי כמה דקות, ואמרתי לו, 'הוא שאל כך ועכשיו מוסיף עוד פרט', והיה עונה לי, 'לא זוכר שום דבר...'. אבל כשהזכרתי לו שם להתפלל עליו הוא כן היה זוכר, אפילו שהיו מזכירים לו אלפי שמות הוא זכר, קוראים לזה 'זכרון סלקטיבי' - ממויין, ככה זוכרים את כל התורה כולה.

זכיתי לשהות בקרבנו ארבעים שנה, ואני מעיד שהיה לו זכרון סלקטיבי, הוא בחר מה לזכור ומה לא.

ברצוני לומר לכם דבר עמוק, אני מקווה שתבינו. כשהייתי בנכר, ביקשו ממני לספר לילדים מיהו ר' חיים, שאלתי אותם, 'ילדים, אתם יודעים מה מברכים על עוגה?' הם ענו כמובן - מזונות. ומה מברכים ברכה אחרונה? כולם ענו וידעו. אמרתי להם, אני רוצה לשאול אתכם שאלה, אני מכיר יהודי שידוע את כל התורה כולה, והוא לא יודע מה מברכים על מה שהוא אוכל, כל יום הוא שואל איזו ברכה אחרונה צריך לברך, איך יתכן הדבר הזה? קם ילד חכם ואמר, 'הוא יודע מה מברכים אבל הוא לא יודע מה הוא אוכל'. זה נשמע שהוא היה צדיק פרוש ולא היה לו טעם באוכל.

אבל לא, ר' חיים טעם מהאוכל ואם הגישו לו אוכל טעים הוא גם נהנה. אבל, לנו נראה שאנחנו לא צריכים להקדיש מחשבה כדי לדעת מה לברך ברכה אחרונה, אנחנו הרי יודעים מה אכלנו, אך אם תשימו לב ותתבוננו עמוק תיראו שזה לוקח איזה שהוא פרומיל של אנרגיה, אבל אצל ר' חיים יש רק תורה, אין אנרגיה לשום דבר אחר, לזכור כל רגע מה אכלתי, את האחריות הזו, זה לא כדאי, אפילו שהאוכל הוא כל יום אותו דבר, אף על פי שזה דבר פשוט, אין לו במאגר שום פרט, חוץ מתורה.

שמעתי מתלמיד של הרב סנקביץ', הוא ביקש פעם מתלמיד שירשום איזה מספר, אח"כ כשהיה זקוק למספר בקש ממנו את הפתקה שבה רשום מספר הטלפון, אמר התלמיד לא רשמתי אני זוכר בע"פ, צעק עליו הרב סנקביץ', לא רשמתי, איך הכנסת לראש מספר טלפון במקום שטיקל של תורה.

וזו היא הסגולה לדעת את כל התורה. ההיבדלות מעוה"ז.

...

פניו היו אדומות כמו אש / מתוך הספדו של הגאון רבי קלמן אדלר שליט"א

היו לו הרבה מאד דברים נסתרים. הרי בכלל זה שידע את כל התורה כולה, הוא ידע גם את ה'סתרי תורה' והיה בקי בכל כתבי האר"י, הוא היה מקובל גדול, והיתה לו בזה גם עבודה נסתרת שזה יישאר במחשבותיו בתוך הלב, ושאף אחד לא תהיה מושג ולא ידיעה, הוא הסתיר את כל הדברים האלו.

הוא היה 'עובד' עם כוונות בדברים נסתרים. אתן דוגמא אחת מדבר בודד שעקבתי והסתכלתי במשך שנים רבות, עוד מלפני עשרות שנים, בשנים שהיה בריא, בקדושה של מוסף היה מקרב את פניו לתוך הקיר שלא יראו, ואחרי קדושה ראו שפניו היו אדומות כמו אש, מה הוא עשה אף אחד אינו יודע. על כל פנים, כמה שהוא היה מפורסם מאד כך הוא היה נסתר מאד.

חמותי, אחותו הרבנית ברמן, היתה מספרת, שכשרבי חיים היה ילד קטן בן ארבע חמש, הסבתא שלו, אמו של החזו"א, ראתה אותו ואמרה לו, 'ילד לא מסתובב, אתה לא יכול ללמוד גמרא, תלמד משניות, אתה לא יכול ללמוד משניות תגיד תהלים, לא יכול להגיד תהלים תגיד אל"ף ב"ית, לא מסתובבים סתם', ומאז התחיל ללמוד וללמוד ולא הפסיק עד יום שישי האחרון בצהריים.

בספר פתחי חיים ח"א הבאנו תשובה מסוימת מרבינו אשר היו שאמרו עליה שיתכן שנאמרה בדרך צחות, אבל כשעיינו קצת במשנתו של רבינו בשאלה האמורה ראו כי ישנם כמה אופנים לבאר תשובה זו על דרך הפשט, מאשר להחליט שנאמרה על דרך צחות.

כדאי לעיין בספר דרך אמונה של רבינו הלכות שביעית (פ"א ה"ז בבה"ל ד"ה סוקרין) שמביא ד"ת ממרנא החזון איש זצוק"ל וכותב שכנראה שאמר זה בבדיחותא בעלמא, רואים שהגם שהיה נראה לרבינו שמרן החזו"א אמר את זה בדרך בדיחותא, מ"מ לא החליט כן באופן ודאי, ומכאן נלמד את החרדת קודש שיש לגשת לדברי רבותינו.

...

ש. כידוע אצל רבינו ראו צימאון האדיר לכל מילה של חידושי תורה, אולי תוכלו לשתף אותנו במחזה ההוד.

ת. כבר דיברנו על כך בעבר איך שרבינו זצוק"ל התייחס לכל ספר חדש שיצא מבית הדפוס, כך היה ממש עד אחרית ימיו, נכנסתי לרבינו כמה חודשים לפני פטירתו להביא חיבור חדש, הוא היה שרוי בחולשה גדולה ועם כל זה כשהבאתי לו את החיבור התחיל לעיין בשער בהקדמה ובספר עצמו, התורה היתה משוש חייו ונשמת רוח אפו, כך גם זכיתי כמה שבועות קודם פטירתו להיות בביתו הקדוש ולראותו לומד את סדריו הרגילים, לית דין בר נש.

ראיתי בספר אמרי יהודה מהגה"ק רבי יהודה סגל ראזנער זצוק"ל הי"ד, הגאב"ד סעקעליד שבהקדמתו (אות ז), מדבר על החיוב לחדש בדברי תורה ושע"ז ישאלו לו לאדם ביום הדין "לפלת בחכמה", ומביא שזקנו הגה"ק רבי דוד דייטש זצוק"ל עם כל לימודיו בש"ס ופוסקים נגלה ונסתר לא הניח ידו מלהגות גם בספרי בני דורו, והיה מגיה וכותב עליהם את חידושי תורתו, ומזה ומזה לא הניח ידו.

כך ראינו גם אצל רבינו זצוק"ל, עם כל סדריו התובעניים ובלתי מתפשרים בכל התורה כולה, לא הניח ידו מללמוד בכל אשר השיגה ידו וגם מספרי בני דורינו ממש, יש בזה גם ענווה עצומה, וגם צימאון אדיר לכל דברי תורה חדשים, כדגים שבים שעולים לקראת כל טיפת גשמים חדשה, ורואים איך ה' המשלם שכר טוב ליראיו גמל טוב עם רבינו אשר מה רבה ההשתוקקות לכל דבר תורה חדש היוצא מפי קדשו. יה"ר שרבינו ימליץ יושר בעדינו ובעד כל כלל ישראל, אכ"י"ר.

לפני תקופה זכיתם להוציא לאור עולם ספר פתחי חיים ובו שו"ת עובדות והנהגות ומכתבי תורה מרבינו זצוק"ל, כעת זוכים אנו לחלקו השני של הספר מה נוכל לשמוע אודותיו?!

ת. אחר הסתלקותו של רבינו זצוק"ל לחיי עולם, התחלתי לעבור על הרשימות שרשמתי במשך כעשרים שנה שזכינו לשהות בצל קדשו, בררתי מה שהיה נראה ראוי להדפסה, והדפסתי, לאמיתו של דבר ידעתי את החיבה העצומה שרוחשים הכל לדברי תורתו של רבינו זצוק"ל אבל לא שיערתי עד היכן הדברים מגיעים.

הגדיל לעשות הגאון הגדול רבי שמואל אליעזר שטרן רב מערב ב"ב וגאב"ד שערי הוראה, אשר התקשר באופן אישי לספר כי מעיין הוא הרבה בספר וכי "חיכו ממתקים וכולו מחמדים", אין בכך שום פלא, כי אכן גדולי ישראל הם אלו היודעים להעריך כל מילה ומילה דנפקא מפומיה דרבי.

כשראיתי כך עברתי שוב על רשימותי וראיתי כי ישנם הנהגות ושו"ת נוספים אשר יביאו תועלת מרובה לרבנן ותלמידיהו, קיבצתי לפונדק אחד, והוא החלק השני אשר זיכנו בו השי"ת במתנת חינוס.

...

ש. אולי נוכל לקבל דוגמא מהנהגות של רבינו זצוק"ל המתפרסמות לראשונה בספר?

ת. בתחילת הספר הבאנו שראינו שכשקם רבינו זצוק"ל משנתו ובא להחליף את כיפת השינה לכיפתו הרגילה, לא הוריד את כיפת השינה ותיכף לבש את כיפתו הרגילה, אלא משך את כיפת השינה לאט לאט ותוך כדי כך לבש את כיפתו הרגילה, מעובדא זו נלמד את גודל היראת שמיים שהיתה לרבינו זצוק"ל, הוא לא רצה להשאר אפילו שניה אחת בלי כיפה.

זו דוגמא אחת, ובספר הבאנו הנהגות רבות המתפרסמות כעת בפרסום ראשון, כל הנהגה כזו היא כיהלום נוסף זוהר ומאיר בכתר התורה של רבינו זצוק"ל, כל מי שהיה אצל רבינו זצוק"ל תקופה יכול לכתוב ספר שלם מהנהגות שראה אצלו ביום יום, וככל שלומדים יותר גם מבינים יותר את הנהגותיו של רבינו אשר כל כולו היה כשולחן ערוך חי.

שלושים ימי אבל – אוי לנו, כי נוטל כבוד מבית חיינו.

לע"נ רבינו הגדול מרן ראש הישיבה רבי ירחמיאל גרשון בן רבי צבי יהודה זצוק"ללה"ה

~ ברכת מזל"ט להמשיב הגאון ר' יששכר ברוך גולדנטל מרבני המכון, לרגל אירוסים ביתו, עם החתן הבה"ח אפרים שמואל דוידוביץ.
~ ברכת מזל"ט להגאון ר' אברהם מאיר הכהן קפלן מח"ס פסיק רישא ומרבני המכון, לרגל הולדת נכדתו בת לבנו הרב שמואל.